

Møteinnkalling

Utvalg: Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi
álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kansalistarhaan johtokunta

Møtested: Teams

Dato: 13.11.2025

Tidspunkt: 13.30-14.00

Ved eventuelt forfall er representantene selv ansvarlige for å gi vararepresentanten beskjed om å delta på møtet. Alle møtepapirer vil bli sendt ut på e-post og lagt ut på Stabbursdalen nasjonalparkstyrets nettside: <http://nasjonalparkstyre.no/Stabbursdalen/>

Nasjonalparkforvalter er tilgjengelig på telefon 78 95 03 77 / 409 12 470 eller e-post stabbursdalen@statsforvalteren.no.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 63/2025	Registrering av deltakere, beslutningsdyktighet		
ST 64/2025	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 65/2025	Valg av underskrivere		
ST 66/2025	Søknad om bruk av snøskuter til gamle		2025/8506-2
ST 67/2025	OS 7/2025 - Orienteringer		



Arkivsaksnr: 2025/8506-2

Saksbehandler: Karoline Salmila

Dato: 11.11.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre/ Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra/ Rautusvuoman kanalarhaan johtokunta	ST 66/2025	13.11.2025

Forvalters innstilling

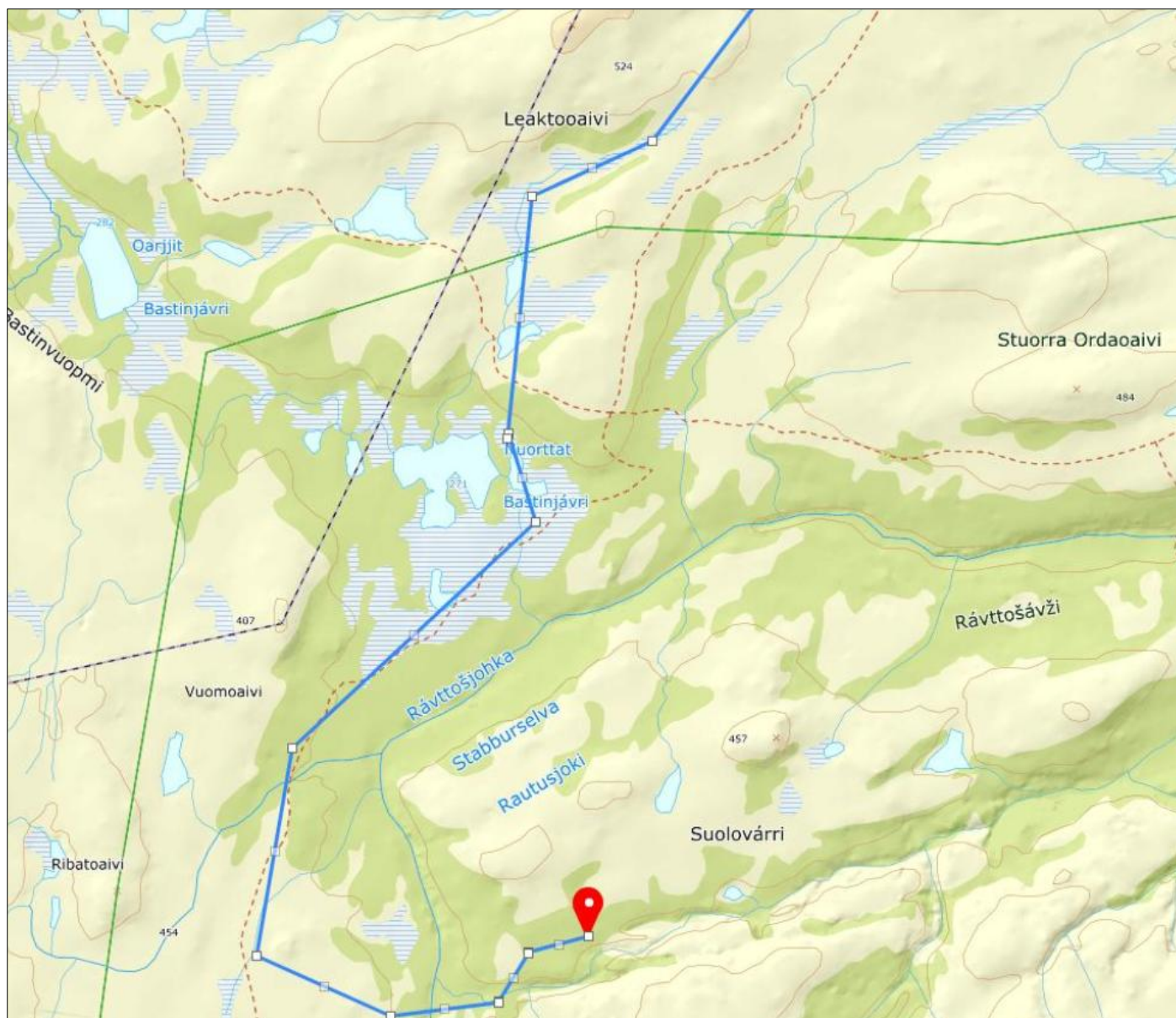
Delvis innvilget tillatelse

Med hjemmel i verneforskriften § 3 punkt 6.3 femte strekpunkt gir Stabbursdalen nasjonalparkstyre Bjørn B. Karlsen og Hans Andreas Karlsen tillatelse til kjøring med snøskuter til gamle med byggid. 192843383 i Stabbursdalen nasjonalpark, i Porsanger kommune.

Omfang og vilkår for tillatelsen:

- Omfang og perioder:
 - Tillatelsen gjelder fra 01.01.2026 til 19.04.2029.
 - Det gis tillatelse til maksimalt tre – 3 – turer med snøskuter tur-retur gammen per sesong.
 - En tur gjelder for ett kjøretøy. To kjøretøy i følge teller som to turer. Slede er tillatt.
- Trasé og kjørerestriksjoner:
 - Tillatelsen gjelder for kjøring frem til gamle med byggid. 192843383 i Stabbursdalen nasjonalpark.
 - Kjøringen til og fra gammen skal skje langs trasé som er inntegnet på vedlagt kart fra søknaden.
 - Tillatelsen gjelder for transport av materiale, utstyr og bagasje.
- Miljøhensyn
 - All ferdsel skal skje hensynsfullt, og begrenses til et minimum. Fugle- og dyrelivet i området, herunder reinsdyr, skal ikke forstyrres unødig.
 - Det skal kun kjøres på snø- og isdekket mark/vann, og skadekjøring av vegetasjon er ikke tillatt.
- Kommunikasjon og kontroll:
 - Vedlagt kjøreseddel skal fylles ut i forkant av hver tur med kulepenn/tusj som ikke kan viskes ut.

- Tillatelsen med kjørebok skal medbringes under kjøring og fremvises ved kontroll.
- Ved tillatelsens utløp skal kopi av kjøreseddel sendes forvaltningsmyndigheten (nasjonalparkstyret).
- Dispensasjon for motorferdsel etter motorferdselloven må innhentes separat.



Kart over godkjente kjørestasé til gammen (blå linje innenfor nasjonalparken). Grønn linje viser nasjonalparkgrense.

Saksopplysninger

Det står følgende beskrevet i søknaden:

«Kjører sørover fra offentlig scooterløype på leaktujavri mot souhpas luoppal, krysser Stabburselva her og kjører til bestemmelsessted, privat eiet og registrert gamme.

Transport av utstyr og material til gammer, Vedkjøring. Nødvendige materialer til vedlikehold og diverse verktøy. 50 sekker tørr-ved.

Gammen ligger avsides og trasse fra Leaktujavri fram til gammen er i ett område uten mobil dekning og i til dels krevende terreng med områder med mye snø. Dette medfører bla. behov for for to kjøretøy når årets ved-forsyning skal fraktes opp, dette også med hensyn til sikkerhet».

Koordinatene 70.082919, 24.264743 for gammen oppgis i søknaden, men ingen kart er vedlagt. I denne søknaden legges det derfor til grunn tidligere kartbeskrivelser for godkjenning av kjøretrase.

Søker om perioden 31.12.2025-04.05.2026, om å benytte to snøskutere, over 5 sesonger og 12 turer i året.

Snøskuterne oppgis at har registreringsnr. EX 8273 og TT 7006.

Regelverk

Verneformålet med Stabbursdalen nasjonalpark er å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáísáene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Motorferdsel er etter motorferdselloven beskrevet som bruk av kjøretøy (bil, traktor, motorsykel, beltebil, snøskuter o.l.) og båt eller annet flytende eller svevende fartøy drevet med motor, samt landing og start med motordrevet luftfartøy. Av vernebestemmelsene for Stabbursdalen nasjonalpark (jf. punkt 6.1) framgår det at motorferdsel er forbudt i nasjonalparken. I § 3 punkt 6.2 gis det en del direkte unntak fra dette forbudet, mens § 3 punkt 6.3 åpner for at forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til noe motorferdsel.

Naturmangfoldlovens prinsipper for offentlig beslutningstaking

Det skal fremgå av enhver beslutning som fattes ved utøving av offentlig myndighet hvordan prinsippene i nml. §§ 8 – 12 er vurdert, jf. nml. § 7. I nml. § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jf. nml. § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. Tiltakshaver skal dekke

kostnadene ved miljøforringelse, jf. nml. § 11. Nml. § 12 omhandler miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vurdering

Historisk sett har gammer bitt brukt på forskjellig vis alt etter gammens geografiske plassering. Gammer i utmarka var i utgangspunktet ment for folk på vandring gjennom ødemarksområder med behov for enkle overnattingsmuligheter. I uminnelige tider har det vært bygd gammer av stedegent materiale i områder benyttet til jakt, fiske, bærplukking og i forbindelse med reindrift. Enhver person kunne søke ly fra dårlig vær i gammer, som ikke ble holdt avlåst. Dette økte sikkerheten ved ferdsel i fjellene. Disse gammene var byggverk som gled godt inn i terrenget, og om de gikk ut av bruk, ble de gradvis brutt ned og gikk tilbake til naturen. Gammene var en viktig del av økonomien hos den enkelte familie og viktig for utnyttelsen av naturressursene. Mange har et sterkt forhold til gammetradisjonen, og ønsker å ha mulighet til å føre opp gammer i sine utmarksområder. Gammer har tidligere blitt satt opp uten offentlig søknad, registrering eller godkjenning, og har dermed ikke hatt et punktfeste eller et juridisk eierforhold. Gammer har vært åpen for allmennheten, selv om den enkelte gamma ofte har en mer eller mindre fast gruppe av brukere. I Finnmark er det en rekke spredtliggende åpne gammer i utmarka. De fleste av disse ble satt opp lenge før det ble vanlig med terrengkjøretøyer. I nyere tid har gammer vært benyttet av allmennheten i forbindelse med friluftsliv og rekreasjon. Gammer anses som et utmarksbygg, og ikke som et fritidsbygg i matrikkelen.

Den til enhver tid eksisterende forvaltningspraksis må være innenfor de rammene som verneforskriften setter, og den kongelig resolusjon for det enkelte verneområde kan klare å tolke rettsreglene i saker hvor det er uklårheter. Det er et generelt prinsipp i verneområdeforvaltning at motorferdselen innenfor verneområdene skal holdes på et lavest mulig nivå og dette blir også presisert i foredraget til kongelig resolusjon for Stabbursdalen. Den kongelige resolusjon for Stabbursdalen nasjonalpark beskriver bruken av motorferdsel slik (s. 18): *«En målsetting å holde motorferdselen innenfor nasjonalparken på et lavest mulig nivå. Motorisert framkomstmiddel skal bare benyttes når transporten er nødvendig. Ved vurdering av om hva som er nødvendig må ulempene med motorferdsel veies opp mot det enkelte transportbehovet»*.

Verneforskriften slår fast at motorisert trafikk til lands og til vanns, herunder lavtflyging under 300 meter og landing med luftfartøy er forbudt.

Nasjonalparken skal forvaltes etter føre var-prinsippet, og i et nasjonalt og internasjonalt helhetlig og langsiktig perspektiv. Verneformålet er å unngå uønsket og økt motorisert trafikk inn i fjerntliggende og viktige vilt- og utmarksområder. Stabbursdalen nasjonalpark er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter. Fugle- og dyrelivet er freda mot unødvendig forstyrrelse av alle slag, jf. nml. §§ 9 og 10. Det kan oppstå tilfeller hvor også lovlig ferdsel kan være til skade for viltet, vegetasjon eller kulturminner. Ferdsel skal ikke være til hinder for en eventuell oppbygging eller reetablering av sårbare arter. I følge nml. § 5 skal artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt. Man må derfor ta vare på artenes økologiske funksjonsområder. Det generelle motorferdselsforbudet er innført for å skjerme fugle- dyre- og plantelivet, tamrein og terrenget for forstyrrelser og kjøreskader. For at forbudet skal ha sin tilsiktede virkning er det viktig at dette håndheves restriktivt.

Et av verneformålene til Stabbursdalen nasjonalpark er at området ikke skal utsettes for

tekniske inngrep eller endringer i landskapet. Arealene i nasjonalparken skal beskyttes mot inngrep som i ettertid kan vise seg å være uheldige. Virkninger av tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastning økosystemet vil bli utsatt for, jf. § 10. I Prp. 1S (2010-2011) fra Miljøverndepartementet går det klart frem at inngrepsfrie naturområder som er igjen, skal tas vare på. Gammens plassering er i et område i nasjonalparken hvor det ikke er eller skal etableres fritidsboliger. Gammen ligger i et område uten tyngre teknisk inngrep, langt fra vei, bebyggelse og annen infrastruktur.

Forvaltningsmyndigheten skal begrense motorisert ferdsel i Stabbursdalen nasjonalpark til et så lavt nivå som mulig, men vil i enkelte tilfeller vurdere muligheten for en tillatelse for kjøring med snøskuter til og fra gammer. Det skal blant annet sikres en lik forvaltningspraksis i hele landet. Fylkesmannen og Direktoratet for naturforvaltning har tidligere vurdert at behovet for nyttekjøring til gammer som hovedregel vil være oppfylt med til sammen tre (3) turer. Dispensasjonen gjelder for transport av materiale, utstyr og bagasje, ikke persontransport. Stabbursdalen nasjonalparkstyre sendte inn forvaltningsplanen til faglig gjennomgang i 2016 og 2019. I forvaltningsplanen legges det opp til innvilgelse av dispensasjon for 4 sesonger (4 år) med begrenset tidsperiode løpet av året ved dispensasjoner til kjøring med snøskuter til fritidsbygg og gammer.

Vi vet, jf. nml. § 8, at kjøring med snøskuter vil medføre forstyrrelse av fugle- og dyrelivet. Perioden dispensasjonen innvilges for er utenfor den mest sårbare hekke- og yngletid, som vil være fra april til midten av juli. Dette er likevel en kald og hard periode for fugle- og dyreliv, jf. nml. § 8. Denne perioden som det gis dispensasjon for har normalt snø- og isdekke slik at vegetasjon normalt ikke skades av snøskuterkjøring, men selv om snøskuter på frossen og godt snødekt mark i liten grad vil kunne påvirke vegetasjon i verneområdet, vil den kunne påføre skader på busk og annen lavtvoksende vegetasjon som ikke er tilstrekkelig dekket av snø og is. Det foreligger imidlertid generelt mangel på kunnskap om effekter av motorferdsel på populasjoner og økosystemer, og særlig samlede effekter, jf. nml. § 8. Førvar-prinsippet i nml. § 9 og prinsippet om samlet belastning i nml. § 10 gjør dermed at man må å være restriktiv med å tillate motorferdsel, også på snødekt mark. Forstyrrelsen fra kjøringen i dette enkelte tilfelle vil være relativt kortvarig og forbigående, og forvalter vurderer også at den samlede belastningen (nml. § 10) ikke vil bli for stor siden det innvilges tre kjøreturer. Omfanget er imidlertid forholdsvis lavt, kjøringen vil foregå på vinterføre og vurderes å isolert sett gi lav negativ effekt på verneverdiene. Nasjonalparkforvalter anser effekten av påvirkningene i dette tilfellet til å være forholdsvis lav med hensyn til rein, fugle- og dyrelivet. Den samlede belastningen av økosystemet vurderes til å være relativt lav, jf. nml. § 10. Det kan tenkes at flere vil søke på samme grunnlag, men på grunn av få antall «private» gammer vi har i Stabbursdalen nasjonalpark vurderes det til at den samlede belastningen på økosystemet fortsatt vil være relativt lav. Ved begrenning i antall turer vurderes det at nml. § 9 er ivarettatt ved å innvilge tre (3) turer frem og tilbake til gammen.

Gammen ligger inne i Láhtin siida sitt sommerbeiteområde og omsøkte kjøretrasé går i flyttekorridoren til reindriften. I midten av april og mai må man ta spesielt hensyn til reindriften under vårflytting. Tilbakemelding fra Láhtin siida i 2015 var at det er uheldig med motorferdsel i dette omsøkte området etter 20. april. Flokkene er da kommet frem til sommerbeite og kalvingslandet hvor gammen ligger. Dette er gjeldende for hver vår.

Gammen har tidligere ikke hatt et registrert eierforhold. Tidligere år har det ikke vært fraktet ved til gammen med snøskuter grunnet motorferdselsforbud i nasjonalparken. Ved hjelp av tre turer kan man få fraktet en del ved inn i området.

I Ot. prop 52 (2008-2009) – Om lov om forvaltning av naturens mangfold, s. 425 står det følgende om vurdering av sikkerhetshensyn: *«Med alternativet «sikkerhetshensyn» siktes det bl.a. til sikkerhet for liv og helse, smittsomme sykdommer fra dyr og sikkerhet mot omfattende og direkte skade på eiendom. Det må i det enkelte tilfelle vurderes konkret om det er behov for spesielle tiltak av hensyn til sikkerheten for de som bruker et område. Det er ikke ment at bestemmelsen skal føre til at den enkeltes plikt til egen aktsomhet i fjellet svekkes. I enkelte områder som er særlig hyppig besøkt, kan det imidlertid være grunnlag for mindre sikringstiltak som kjetting, sikringstau eller advarselsskilt. Generelt sett gir den ikke grunnlag for å åpne for bruk av to snøscootere når det gis tillatelse til bruk av snøscooter (såkalt følgescooter). Bestemmelsen er heller ikke ment for å gi tillatelse til bygninger i sikringsøyemed. Det ville i tilfellet stride mot intensjonen med områdevern som er å sikre naturområder mot nye tekniske inngrep»*. Det er altså ikke anledning til å innvilge følgeskuter grunnet sikkerhetsmessige hensyn. I utmark er det ofte mangel på mobildekning. Hvis motorferdsel ikke kan foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for menneske og naturmiljø, er det ikke forsvarlig å innvilge dispensasjon til motorferdsel. Søker har fortsatt anledning til å benytte seg av to skutere ved en tur, da forvaltningspraksis legger opp til at bruk av en skuter tilsvarer en kjøretur, bruk av to skutere tilsvarer to kjøreturer osv. Det er adgang til å la personer sitte på snøskuteren så lenge det ikke medfører behov for ytterligere transport for å frakte byggematerialer, bagasje, ved og utstyr.

SNO har tidligere vurdert trasévalget med kriteriene; kortes mulig løype og minst mulig forstyrrelser. Søker ønsker endret kjøretrasé tilbake til opprinnelig kjøretrasé brukt før 2024. Traseen som ønskes avviker ikke betydelig fra trasé brukt i 2024. Forvalter forventer at valg av kjøretrasé har tatt hensyn til lokale forhold, med tanke på endrede snøforhold og varmere klima, og at den omsøkte ruta i 2025 som også innvilges for i denne tillatelese, er en den best egnede kjørerute for å unngå utfordringer med dårlig snø- og isdekke. Dette er forhold som vil bli viktigere å vurdere i tiden framover, jf. nml. §§ 8 og 10. Forvalter vurderer derfor at tidligere omsøkte løype skal kunne godkjennes, med disse forutsetninger.

Så lenge søker holder seg innenfor de tre anbefalte turer per sesong innenfor den avgrensede tidsperiode i denne tillatelse, vil ikke nml. § 11 ha relevans i saken. Ved å benytte trase inntegnet på kart og holde seg innenfor anbefalte tre turer innen den begrensede tidsperiode, vil nml. § 12 i være ivarettatt ved innvilgelse av søknaden.

Forvaltningspraksis i utkastet til forvaltningsplanen er ikke endret. Det henvises til Miljødirektoratets vedtak i sak 2025/11364 og 2025/11367, som legges til grunn for denne innstilling.

ST 67/2025 - OS 7/2025 Orientering

- Stabbursdalen nasjonalparkstyret gjennomfører møter med lokale brukergrupper og arbeid med forvaltningsplanen 12.-13. november 2025. Samtlige representanter i Rådgivende utvalg har fått tilbud om å ha et eget møte med Stabbursdalen nasjonalparkstyre under disse dagene.
- Miljødirektoratet har fattet vedtak i følgende klagesaker, som før møtet ble sendt over på e-post til nasjonalparkstyre som orientering før møtet.

Dette gjelder sak (se s. 11-35 i innkallingen):

Gammer:

- 2025/1455-8 – ST 36/2025 – Miljødirektoratets arkivsak 2025/11364
- 2025/2425-7 – ST 38/2025 – Miljødirektoratets arkivsak 2025/11367

Fritidsbygg:

- 2025/198-18 – ST 35/2025 – Miljødirektoratets arkivsak 2025/11362
- 2025/1578-8 – ST 37/2025 – Miljødirektoratets arkivsak 2025/11366

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 VADSØ

Trondheim, 05.11.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/11364

Saksbehandler:
Marit Doseth

Vedtak i klagesak om bruk av snøskuter til gamme i Stabbursdalen nasjonalpark

Vi viser til klagen på Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak 12.03.2025. Klagesaken ble oversendt fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre 13.05.2025.

Vedtak

Miljødirektoratet endrer Stabbursdalen nasjonalparkstyre sin tillatelse 12.03.2025 og reduserer antall turer for Sten Are Uglebakken til inntil 3 turer (tur/retur) med snøskuter til gamme (knr. 5622 gnr. 11 bnr. 1 fnr. 2, byggeid 192843375) i Stabbursdalen nasjonalpark i perioden 28.02.2025 til 19.04.2025.

Bruk av én snøskuter teller som én tur, to eller flere snøskutere ifølge teller som to eller flere turer. Slede er tillatt.

Forvaltningsmyndighetens kjøreseddel skal fylles ut i forkant av hver tur med kulepenn/tusj som ikke kan viskes ut. Ved tillatelsens utløp skal kopi av kjøreseddel sendes nasjonalparkstyret.

For øvrig gjelder vilkårene satt i delegert vedtak 27.02.2025

Vedtaket er fattet etter verneforskriften § 3 punkt 6.3 femte strekpunkt og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Sten Are Uglebakken søkte den 01.02.2025 om tillatelse til å kjøre med snøskuter til sin gamme i Stabbursdalen nasjonalpark med 6 turer eller det Statsforvalteren ga tillatelse til for vinteren 2025. Det opplyses at gammen/bygget trenger vedlikehold utvendig og innvendig, og at det i den forbindelse trengs å transportere materialer inn. Deler av ovn skal skiftes ut og søppel skal transporteres ut siden dette ikke ble gjort i 2024 på grunn av sykdom.

Nasjonalparkforvalteren ga etter delegert myndighet i vedtak datert 27.02.2025 tillatelse til bruk av snøskuter til gamme med inntil 3 turer i perioden fra 28.02.2025 til 19.04.2025 etter naturmangfoldloven § 48 første ledd. Det ble satt flere vilkår til tillatelse.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre vedtok 12.03.2025 å omgjøre tillatelsen til Uglebakken med hjemmel i forvaltningslovens § 35 a). Styret ga en ny tillatelse i samsvar ny forvaltningspraksis som ble vedtatt i samme møte. Styret ga Uglebakken dispensasjon til 6 turer med snøskuter til gamme i perioden 1. januar til 19. april i en 4-års periode. Styret opplyste i sitt vedtak at dersom behov kan sannsynliggjøres, kan inntil 3 snøskutere kjøre i følge og telles som 1 tur.

Videre ble kravet til kjørebok/kjøreseddel avviklet så lenge tillatelsen medbringes under kjøring.

Klagers argumenter

Statsforvalteren i Troms og Finnmark påklagde nasjonalparkstyret sitt vedtak 07.04.2025.

Statsforvalteren viste til at nasjonalparkstyret i sitt omgjøringsvedtak manglet begrunnelse, og at det ikke var vurdert om vilkårene i for å gi dispensasjon naturmangfoldloven § 48 er oppfylt. Heller ikke miljørettsprinsippene er vurdert.

Når det gjelder åpningen for at inntil 3 snøskutere i følge kan telles som en tur, så vises det blant annet til forvaltningspraksis hvor en skuter teller som en tur.

Nasjonalparkstyret sine merknader

Nasjonalparkstyret behandlet klagen 07.05.2025 etter verneforskriften § 3 pkt. 6.3.

Vilkåret i verneforskriften om at motorferdselen må være nødvendig var ifølge styret oppfylt ved at hytter/gammer i nasjonalparken brukes hele vinterhalvåret og at det i den forbindelse er behov for transport. Det vises til det som beskrives som et særegent klima med lang vintersesong og stabile snøforhold.

Styret mente at 3 skutere i følge vil kunne ivareta praktiske hensyn og redusere det totale antall turer ved at flere brukere kan samordne kjøringen. Hva som anses som en tur mente styret lå innenfor det skjønnsrommet som styret har.

Styret foretok også en vurdering av miljørettsprinsippene.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Kunnskap om verneverdiene og effekten av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8 har vi hentet fra Naturbase, Artskart, Rovbase og NINA-rapport 187 – Effekter av motorferdsel i utmark på natur, folk og samfunn.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Stabbursdalen nasjonalpark ble vernet ved kgl.res 20. desember 2002 og forskrift om verneplan for Stabbursdalen vedlegg 1, vern av Stabbursdalen nasjonalpark/Rávttušvuomi Álbmotmeahcci, Porsanger og Kvalsund kommuner, Finnmark ble vedtatt (verneforskriften).

Formålet med vernet er ifølge verneforskriften § 2 å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáisáene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Motorferdsel er som utgangspunkt forbudt i nasjonalparken, jf. § 3 pkt. 6.1. Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid gi tillatelse til bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter, jf. verneforskriften § 3 pkt. 6.3 femte strekpunkt.

Konkret vurdering

Ifølge forvaltningsloven § 35 første ledd, bokstav a) kan et forvaltningsorgan omgjøre sitt eget vedtak uten at det er påklaget, dersom endringen ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser. Siden Sten Are Uglebakken i omgjøringsvedtaket fikk innvilget ytterligere antall turer over en fireårsperiode, er omgjøringen til gunst og ikke til skade for Uglebakken og vilkårene for å omgjøre er oppfylt.

Verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark åpner for at det kan gis dispensasjon til bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter, jf. § 3 pkt. 6.3 femte strekpunkt. Siden gamle kan beskrives som en enkel hytte, vil kjøring til gamle falle inn under ordlyden i denne bestemmelsen.

Verneforskriften angir ikke i hvilket omfang det kan gis motorferdsel etter denne bestemmelsen. Ifølge forarbeidene (foredraget til kgl.res side 18) er det *"en målsetting å holde motorferdselen innenfor nasjonalparken på et lavest mulig nivå. Motorisert framkomstmiddel skal bare benyttes når transporten er nødvendig. Ved vurdering av om hva som er nødvendig må ulempene med motorferdsel veies opp mot det enkelte transportbehovet."*

Statsforvalteren hevdet i klagen at styrets vedtak var for dårlig begrunnet og viste til at det blant annet manglet en vurdering av miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Ifølge forvaltningslovens § 24 skal enkeltvedtak begrunnes og begrunnelsen skal gis samtidig med at vedtaket treffes. Nærmere krav til begrunnelsen fremgår av forvaltningsloven § 25 hvor det blant annet heter at begrunnelsen skal vise til reglene, de faktiske forhold og det skjønnet vedtaket bygger på. Kravene til begrunnelsen i denne bestemmelsen er ansett å være minimumskrav, omfanget må tilpasses sakens natur og hvor inngripende vedtaket er for den

enkelte part. Hvis forvaltningslovens regler ikke følges når enkeltvedtak forberedes og fattes, er det en saksbehandlingsfeil. Slike feil kan føre til at enkeltvedtak blir ugyldige, jf. forvaltningslovens § 41.

Styret viste i sitt vedtak til de endringer de har vedtatt i forvaltningspraksis og at tillatelsen i foreliggende tilfelle skulle være i samsvar med denne endringen. Det fremgår ikke av styrets vedtak om de har foretatt en konkret vurdering av den aktuelle søknaden. Selv om det foreligger en etablert forvaltningspraksis og/eller en retningslinje i vedtatt forvaltningsplan, må nasjonalparkstyret likevel foreta en individuell vurdering av hver søknad, blant annet for å avgjøre om motorferdselen er å anse som nødvendig i det enkelte tilfelle. Det fremgår ikke av styrets begrunnelse om dette er vurdert. Behovet for og omfanget av transport ved bygge- og vedlikeholdsarbeid vil variere avhengig av hva som skal utføres og hvilke materialer som skal transporteres.

I forbindelse med den forberedende klagebehandlingen ga styret en mer utfyllende begrunnelse, blant annet av miljørettsprinsippene. Det fremgår imidlertid heller ikke av denne begrunnelsen hvordan styret har vurdert søknaden. At deler av begrunnelsen er etterfølgende er heller ikke i samsvar med forvaltningslovens regler, jf. forvaltningslovens § 24. Begrunnelsen viser ikke hva styret har vurdert og vektlagt i sin behandling av søknaden. Vi er derfor usikre på om styret har foretatt de nødvendige vurderingene i denne sak og at de eventuelt manglende vurderingene kan det ha virket inn på styrets avgjørelse. Vi er derfor enige med Statsforvalteren i at den mangelfulle begrunnelsen er en saksbehandlingsfeil som medfører at styrets vedtak er ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41.

Sten Are Uglebakken har søkt om tillatelse til å kjøre med snøskuter til sin gamme i Stabbursdalen nasjonalpark med 6 turer eller det Statsforvalteren ga tillatelse til for vinteren 2025. Ifølge søknaden må det fraktes inn materialer for å vedlikeholde gammen utvendig og innvendig. Videre skal deler av ovn skiftes ut og søppel som ikke ble fraktet ut i 2024, skal kjøres ut.

Miljødirektoratet finner det godtgjort at det foreligger et behov for transport av vedlikeholdsmateriell i foreliggende tilfelle. Transport på frossen og snødekt mark er mest skånsomt for underlaget og så mye som mulig bør transporteres på denne måten, jf. naturmangfoldloven § 12. Det er ikke opplyst hva som skal gjøres på gammen og hvilke materialer som må fraktes inn i den forbindelse. Vi finner derfor å redusere antall turer til 3 turer (tur/retur). Vi legger til grunn at det ikke er nødvendig med ekstra turer for å kaste søppel, oppsamlet søppel kan tas med på returene. Dispensasjon omfatter heller ikke persontransport, adgangen til å la personer sitte på gjelder bare dersom dette ikke medfører behov for ytterligere transport. Skulle innvilgede antall turer likevel ikke dekke behovet for nødvendig transport i foreliggende tilfelle, kan det søkes på nytt om ytterligere turer. I søknaden må det i så fall oppgis hva vedlikeholdet går ut på, hva som må transporteres og omfanget av vedlikeholdsmateriell må anslås. Når det gjelder behov for en flerårig tillatelse, finner vi ikke at sannsynliggjort eller dokumentert at det er behov for dette. De potensielle skadene og ulempene motorferdselen har for dyrelivet gjør at motorferdselen begrenses til et minimum, jf. naturmangfoldloven § 9.

Miljødirektoratet endrer på denne bakgrunn Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak. Sten Are Uglebakken får en ettårig tillatelse til motorferdsel med snøskuter med 3 turer på frossen og snødekt mark. I samsvar med verneområdeforvaltningen for øvrig teller bruk av én snøskuter som én tur, to i følge er to turer osv. Det vises også til forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)) hvor det står følgende under omtale av naturmangfoldloven § 48 første ledd, andre alternativ (sikkerhetshensyn side 425): *"Generelt sett gir den ikke grunnlag for å åpne for bruk av to snøscootere når det gis tillatelse til bruk av snøscooter (såkalt følgescooter)".* Siden lovforarbeidene ikke åpner for bruk av to snøskutere i sikkerhetsøyemed, er det liten grunn til å anta at det skal kunne åpnes for det i andre, kanskje mindre tungtveiende tilfeller. Vi legger derfor til grunn at bruk av én snøskuter teller som én tur, to snøskutere teller som to turer osv. Det er uten betydning om snøskuterne er i følge eller ikke.

Endret forvaltningspraksis.

Verneforskriften gir de juridiske bestemmelsene for et verneområde og setter restriksjonsnivået. Foredraget til kgl.res er en rettskilde som kan klargjøre og tolke rettsreglene i de tilfelle reglene er uklare eller kan tolkes på flere måter. Den til enhver tid eksisterende forvaltningspraksis må være innenfor de rammene som verneforskriften setter. Det er et generelt prinsipp i verneområdeforvaltning at motorferdselen innenfor verneområdene skal holdes på et lavest mulig nivå og dette blir også presisert i foredraget til kongelig resolusjon.

Nasjonalparkstyret hevder at en tillatelse til 12 turer og forvaltningspraksis på 16 turer på snødekt mark er forsvarlig og ikke vil påvirke natur- og verneverdier i området. Miljødirektoratet legger til grunn at selv om motorferdsel med snøskuter på frossen og godt snødekt mark i liten grad vil kunne påvirke vegetasjon i verneområdet, vil den kunne påføre skader på busk og annen lavtvoksende vegetasjon som ikke er dekket av snø dersom det kjøres på denne. Det vises i denne sammenhengen til at ivaretagelse av furuskog er en del av verneformålet for nasjonalparken.

Det er dokumentert at snøskutertrafikk kan påvirke dyrearter gjennom unnvikelse, tiltrekning og tilvenning hos individer (NINA-rapport 187). Generelt er det derfor grunn til å begrense omfanget av motorferdsel for å redusere effektene for dyrelivet, og også regulere tidspunktet for kjøring for å unngå forstyrrelser i sårbare perioder. Motorferdsel kan videre ha kumulative effekter av forstyrrelse, og virke sammen med andre faktorer. Et eksempel på dette er støy fra luftfart. Det foreligger imidlertid generelt mangel på kunnskap om effekter av motorferdsel på populasjoner og økosystemer, og særlig samlede effekter. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 og prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 taler dermed også for å være restriktiv med å tillate motorferdsel, også på snødekt mark.

Det vises også til målsettingen fra sentrale myndigheter om at verneområdeforvaltningen skal være enhetlig. Dersom det åpnes for en forvaltningspraksis i Stabbursdalen nasjonalpark hvor det gis dispensasjoner for inntil 12 turer med snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytter i verneområdet, vil dette kunne skape presedens også for andre verneområder, noe som igjen vil øke den samlede belastningen i verneområdene mye, særlig i områder med mange hytter, jf. naturmangfoldloven § 10. I dag er det så langt vi erfarer vanlig å gi dispensasjon for 5-6 turer til dette formålet i andre verneområder. Det vises for eksempel til forvaltningsplan for Lyngsalpene hvor det heter at det i utgangspunktet kan innvilges inntil 5 turer der formålet er tilsyn, transport

av bagasje og utstyr til egen hytte. I tillegg kan det innvilges en dag der formålet med kjøringen er frakting av ved. I forvaltningsplanen for Junkerdalen heter det at det kan bli gitt tillatelse til inntil 6 turer på snødekt mark frem til og med 1. mai. Frakt av ved fra parkeringsplass til hytte er inkludert i disse seks turene.

Nasjonalparkstyret hevder at motorferdselen inngår som en del av utøvelsen av friluftslivet i Finnmark og at derfor på generelt grunnlag bør gis et økt antall turer. Motorferdsel i utmark er som hovedregel forbudt både etter den generelle motorferdselslovgivningen og verneforskriftene. Unntaket gjelder for såkalt nyttekjøring, slik kjøring er enten direkte unntatt fra motorferdselsforbudet eller så åpner lovgivningen for at det kan søkes om dispensasjon til dette. Ren personfrakt tillates som den klare hovedregel ikke, det samme gjelder motorferdsel i forbindelse med utøvelse av friluftsliv. Unntak fra dette finnes, for eksempel har mange kommuner etablert snøskuterløyper hvor rekreasjonskjøring lovlig kan finne sted. Motorferdsel som generell friluftslivsutøvelse gir ikke grunnlag for et utvidet antall turer i verneområdet.

Nasjonalparkstyret hevder at det er et ekstraordinært klima i nasjonalparken som begrunner mange turer. Det vises til lange og snørike vintre, forskjellig fra områder lengre sør. Norge har for tiden 48 nasjonalparker, inkludert 7 på Svalbard og 41 på fastlandet og til havs. Et stort antall av nasjonalparkene ligger i fjell og høyereliggende områder, et flertall av nasjonalparkene har derfor lange og snørike vintersesonger. Klimaet begrunner derfor ikke ekstra turer i dette området.

Når det gjelder det manglende kravet om å føre kjørebok, kan dette vanskeliggjøre mulighetene for å føre kontroll. Dette kan føre til ubegrenset kjøring. Forvaltningen skal derfor sette vilkår i motorferdselsdispensasjonene som gjør det mulig å føre kontroll med at kjøring i nasjonalparken er lovlig.

Miljødirektoratet er enig med nasjonalparkstyret i at forutsigbarhet og likebehandling er viktig i verneområdeforvaltningen og i så måte er forvaltningsplanen et viktig og nyttig redskap. Forvaltningsplanen skal gi retningslinjer og «kjøreregler» for et verneområde for å sikre forutsigbarhet og likebehandling av brukere ved å konkretisere verneforskriftene, og tydeliggjør hva som er tillatt, hva som er restriksjoner og hva som krever dispensasjon. Den fungerer som et praktisk verktøy for forvaltningsmyndigheten og gir informasjon til grunneiere, kommuner og frivillige organisasjoner om hvordan verneformålet skal ivaretas. Miljødirektoratet oppfordrer Stabbursdalen nasjonalparkstyre om å utarbeide utkast til forvaltningsplan som er innenfor de rammer som verneforskriften setter og i samsvar med nasjonale føringer.

Styret mener motorferdselregelverket og verneforskriftens motorferdselsbestemmelser burde samkjøres for bedre å kunne ivareta brukerne. Verneforskriftene har vanligvis strengere bestemmelser enn det generelle motorferdselregelverket for bedre å kunne for å bevare biologisk mangfold, ivareta økosystemtjenester som ren luft og vann, beskytte sårbare landskap og arter, og sikre fremtidige generasjoners tilgang til natur og rekreasjon. Det er ikke forvaltningsmyndighetens oppgave å harmonisere regelverkene.

Vi minner for øvrig om at Miljødirektoratet som overordnet forvaltningsorgan har rett til å gi bindende instruksjoner og retningslinjer til Stabbursdalen nasjonalparkstyre som underordnet



organ, om hvordan saker skal saksbehandles, tolkninger av lover og utøvelse av skjønn. Miljødirektoratet forventer at nasjonalparkstyret tar vår avgjørelse i denne sak til etterretning.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Terje Qvam
seksjonsleder

Kopi til:
Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 VADSØ

Trondheim, 28.10.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/11367

Saksbehandler:
Marit Doseth

Vedtak i klagesak om kjøring med snøskuter til gamme i Stabbursdalen nasjonalpark

Vi viser til klagen på Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak 25.03.2025. Klagesaken ble oversendt fra nasjonalparkstyret 13.05.2025.

Vedtak

Miljødirektoratet endrer Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak datert 25.03.2025 slik at Nils Alfred Mella, Nils Jakob Mella og Sven-Tore Nilsen får redusert antall turer med snøskuter til inntil 3 turer (tur/retur) pr år for frakt av varer, bagasje og ved til å gamme (knr. 5622 gnr. 11 bnr. 1 fnr. 3). Tillatelsen gjelder for perioden 1. mars – 04. mai fra 2025 til og med 2028.

Antall benyttede snøskutere skal tilsvare antall turer, slik at 3 snøskutere i følge skal telle som 3 turer.

Det skal fylles ut kjøreseddel utstedt av forvaltningsmyndigheten i forkant av hver tur. Kulepenn, tusj eller liknende skal benyttes til føringen. Ved tillatelsens utløp skal kopi av kjøreseddel sendes nasjonalparkstyret.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak av 25.03.2025 opprettholdes for øvrig.

Vedtaket er fattet etter verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark § 3 pkt. 6.1 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Sven-Tore Nilsen søkte på vegne av seg selv, Nils Alfred Mella og Nils Jakob Mella 25.02.2025 om tillatelse til å kjøre snøskuter i perioden 1. mars til 4. mai i en fireårsperiode for transport av utstyr, bagasje og ved til gamme i Stabbursdalen nasjonalpark.

Nasjonalparkforvalter ga ved delegert myndighet 25.03.2025 tillatelse til Nils Alfred Mella, Nils Jakob Mella og Sven-Tore Nilsen til bruk av snøskuter for frakt av materiale, utstyr og bagasje til gamle med 6 turer etter naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ. Tillatelsen gjaldt i perioden 1.mars til 4. mai og i en fireårsperiode.

Klagers argumenter

Statsforvalteren i Troms og Finnmark påklagde nasjonalparkstyret sitt vedtak 11.04.2025.

Statsforvalteren viste til at en tillatelse til 6 turer pr år for frakt av utstyr mm. til gamle er en endring forvaltningspraksis. Tidligere har det vært vanlig å gi 3 turer pr. år.

Videre anførte Statsforvalteren at styret har ikke begrunnet vedtaket, og har heller ikke har vurdert om vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 var oppfylt. Det ble også vist til at de miljørettslige prinsippene i §§ 8-12 ikke var blitt vurdert.

Statsforvalteren påpekte også det manglende kravet om å føre kjørebok og viste til at vedtakene skal være kontrollerbare. Det ble anført at 3 snøskutere i følge skal telle som 3 turer, ikke som én som styret har vedtatt.

Nasjonalparkstyret sine merknader

Nasjonalparkstyret behandlet klagen 07.05.2025 etter verneforskriften § 3 pkt. 6.3.

Vilkåret i verneforskriften om at motorferdselen må være nødvendig mente styret var oppfylt ved at hytter/gammer i nasjonalparken brukes hele vinterhalvåret og at det trengs transport i den forbindelse. Det ble vist til det som beskrives som et særegent klima med lang vintersesong og stabile snøforhold.

Når det gjaldt antallet turer (6 pr. år), så er det fastsatt som en øvre ramme som skal sikre forutsigbarhet og likebehandling for søkerne. Antallet vil dekke ulike praktiske behov, som vedlikehold, transport av ved, materialer og utstyr og vil derfor være nødvendig transport.

Styret mente 3 skutere i følge vil kunne ivareta praktiske hensyn og redusere det totale antall turer ved at flere brukere kan samordne kjøringen. Hva som anses som én tur mente styret lå innenfor det skjønnsrommet som styret har.

Styret foretok også en vurdering av miljørettsprinsippene.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Kunnskap om verneverdiene og effekten av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8 har vi hentet fra Naturbase, Artskart, Rovbase og NINA-rapport 187 – Effekter av motorferdsel i utmark på natur, folk og samfunn.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Stabbursdalen nasjonalpark ble vernet ved kgl.res 20. desember 2002 og forskrift om verneplan for Stabbursdalen vedlegg 1, vern av Stabbursdalen nasjonalpark/Rávttosvuomi Álbmotmeahcci, Porsanger og Kvalsund kommuner, Finnmark ble vedtatt (verneforskriften).

Formålet med vernet er ifølge verneforskriften § 2 å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gåisåene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Motorferdsel er som utgangspunkt forbudt i nasjonalparken, jf. § 3 pkt. 6.1. Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid gi tillatelse til bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter, jf. verneforskriften § 3 pkt. 6.3 femte strekpunkt.

Konkret vurdering

Verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark åpner for at det kan gis dispensasjon til bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter, jf. § 3 pkt. 6.3 femte strekpunkt. Siden gamme er en enkel hytte, vil kjøring til gammer etter vår vurdering falle inn under ordlyden i denne bestemmelsen.

Forskriften angir ikke i hvilket omfang det kan gis motorferdsel etter denne bestemmelsen. Ifølge forarbeidene (foredraget til kgl.res side 18) er det *"en målsetting å holde motorferdselen innenfor nasjonalparken på et lavest mulig nivå. Motorisert framkomstmiddel skal bare benyttes når transporten er nødvendig. Ved vurdering av om hva som er nødvendig må ulempene med motorferdsel veies opp mot det enkelte transportbehovet."*

Sten-Tore Nilsen har på vegne av seg selv og to andre søkt om tillatelse til å kjøre med snøskuter til gamme i Stabbursdalen nasjonalpark med 6 turer for frakt av utstyr, bagasje og ved. Hva som er å anse som nødvendig transport må avgjøres etter en konkret vurdering i det enkelte tilfelle. Det gis ikke dispensasjon for persontransport eller tilsyn av gammen, adgangen til å la personer sitte på under transporten gjelder bare dersom dette ikke medfører behov for ytterligere transport. Tilsyn vil kunne gjennomføres samtidig som det transporteres utstyr.

Fylkesmannen (nå Statsforvalteren) og Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) har under arbeidet med forvaltningsplanen for Stabbursdalen anbefalt at 3 turer hver vintersesong burde dekke det normale behov for transport av utstyr og lignende til gammer. Dette har også

vært gjeldende forvaltningspraksis. Et ytterligere antall turer vil skape en uheldig presedens som vil kunne øke den samlede belastningen i området, jf. naturmangfoldloven § 10. Transport på frossen og snødekt mark er mest skånsomt for underlaget og så mye som mulig bør transporteres på denne måten, jf. naturmangfoldloven § 12. Det er imidlertid dokumentert at også snøskutertrafikk kan påvirke dyrearter gjennom unnvikelse, tiltrekning og tilvenning hos individer. Generelt er det derfor grunn til å begrense omfanget av motorferdsel for å redusere effektene for dyrelivet, og også regulere tidspunktet for kjøring for å unngå forstyrrelser i sårbare perioder. Motorferdsel kan videre ha kumulative effekter av forstyrrelse, og virke sammen med andre faktorer. De mulige skadene og ulempene motorferdselen har for dyrelivet gjør at motorferdselen begrenses til et minimum i samsvar med målsettingen i foredraget til kgl.res og nasjonale mål for verneområdeforvaltningen. Miljødirektoratet kan ikke se at det fremkommer opplysninger i foreliggende tilfelle som tilsier behov for et ekstraordinært antall turer. Vi er derfor enig med Statsforvalteren i at antall turer reduseres til 3 (tur/retur).

Statsforvalteren hevder i klagen at styrets vedtak var for dårlig begrunnet og viser til at det blant annet manglet en vurdering av miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Ifølge forvaltningslovens § 24 skal enkeltvedtak begrunnes, og begrunnelsen skal gis samtidig med at vedtaket treffes. Nærmere krav til begrunnelsen fremgår av forvaltningsloven § 25 hvor det blant annet heter at begrunnelsen skal vise til reglene, de faktiske forhold og det skjønnet vedtaket bygger på. Kravene til begrunnelsen i denne bestemmelsen er ansett å være minimumskrav, omfanget må tilpasses sakens natur og hvor inngripende vedtaket er for den enkelte part. Hvis forvaltningslovens regler ikke følges når enkeltvedtak forberedes og fattes, er det en saksbehandlingsfeil. Slike feil kan føre til at enkeltvedtak blir ugyldige dersom det er grunn til å anta at feilen har virket inn på vedtakets innhold, jf. forvaltningslovens § 41.

Det er nasjonalparkforvalterens vedtak etter delegert myndighet som Statsforvalteren har påklagd i foreliggende tilfelle. Det fremgår av saksdokumentene at nasjonalparkforvalteren i sin innstilling har vurdert miljørettsprinsippene, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12 jf. § 7. Styret har i forbindelse med den forberedende klagebehandlingen også utarbeidet en generell begrunnelse, hvor det blant annet foretas en etterfølgende vurdering av miljørettsprinsippene. Denne begrunnelsen er ikke i samsvar med forvaltningslovens saksbehandlingsregler, både fordi den er etterfølgende, jf. forvaltningsloven § 24 og fordi den er generell og mangler en konkret vurdering av det foreliggende tilfelle, jf. forvaltningsloven § 25. Men siden det påklagde vedtaket er i samsvar med vedtakets innstilling, er vi ikke enige med Statsforvalteren i at begrunnelsen er mangelfull.

Den gitte tillatelsen ble hjemlet i naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ. Vi mener at gamle kan beskrives som en enkel hytte, og at søknaden derfor faller inn under ordlyden i verneforskriftens § 3 pkt. 6.3 femte strekpunkt. Vi legger imidlertid til grunn at vedtaket likevel er gyldig, siden utfallet i saken trolig er det samme som det ville vært om søknaden hadde blitt vurdert etter den spesielle dispensasjonsbestemmelsen i verneforskriften, jf. forvaltningsloven § 41.

Styret har besluttet at vilkår om føring av kjørebok ikke skal stilles, fordi det er lite hensiktsmessig og ikke er brukervennlig. Vi mener at det er viktig at tillatelser gitt i medhold av verneforskriften

er kontrollbare og at kravet om føring av kjørebok bidrar til dette. Manglende føring av kjørebok vanskeliggjør mulighetene for å føre kontroll, noe som kan føre til ulovlig og ubegrenset kjøring. Det legges derfor til grunn at det skal settes vilkår om føring av kjørebok i de tilfeller hvor de gis dispensasjon til motorferdsel etter verneforskriftens bestemmelser.

Statsforvalteren påklagde også styrets beslutning om at inntil 3 snøskutere i følge skal kunne telles som én tur. Miljødirektoratet mener at bruk av én snøskuter teller som én tur og at bruk av to snøskutere teller som to turer osv. Det er uten betydning om snøskuterne er i følge eller ikke, antall snøskutere teller som antall turer. Dette er i samsvar med verneområdeforvaltningen for øvrig og harmonerer også med målsettingen om at motorferdselen i verneområdene skal holdes på lavest mulig nivå. Det vises også til forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) som under omtalen av naturmangfoldloven § 48 første ledd, andre alternativ (sikkerhetshensyn side 425) sier: "*Generelt sett gir den ikke grunnlag for å åpne for bruk av to snøscootere når det gis tillatelse til bruk av snøscooter (såkalt følgescooter)*". Vi mener at siden lovforarbeidene signaliserer at det ikke skal åpnes for bruk av to snøskutere i sikkerhetsøyemed, er det lite trolig at det er eller har vært lovgivers intensjon at det i andre tilfeller hvor kanskje mindre tungtveiende grunner tilsier det, skal kunne vurderes annerledes.

Miljødirektoratet stadfester med dette det vesentlige nasjonalparkstyret sitt vedtak, men antall turer reduseres til 3 pr år, det stilles krav om føring av kjørebok og antall benyttede snøskutere tilsvarer det benyttede antall turer, slik at bruk av én snøskuter er én tur, to snøskutere er to turer osv.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Marit Doseth
seniorrådgiver

Kopi til:
Stabbursdalen nasjonalparkstyre
Sven Tore Nilsen

Postboks 700
Skogsnellevæien 5

9815 VADSØ
9516 ALTA

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 VADSØ

Trondheim, 07.11.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/11362

Saksbehandler:
Marit Doseth

Vedtak i klagesak om motorferdsel i forbindelse med vedlikehold av laksetrapp og vakthytte ved Fossekulpen i Stabbursdalen nasjonalpark

Vi viser til klagen på Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak 19.03.2025. Klagesaken ble oversendt fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre 13.05.2025.

Vedtak

Miljødirektoratet endrer Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak. Stabbursdalen grunneierforening gis tillatelse til å kjøre med ATV inntil 3 turer (tur-retur) i perioden 01.07.2025 – 30.09.2025 og med snøskuter inntil 6 turer (tur-retur) i perioden 13.02.2025 – 04.05.2025 til laksetrapp og vakthytte ved Fossekulpen i Stabbursdalen nasjonalpark.

Bruk av én snøskuter teller som én tur, to eller flere snøskutere ifølge teller som to eller flere turer. Slede er tillatt.

Forvaltningsmyndighetens kjøreseddel skal fylles ut i forkant av hver tur med kulepenn/tusj som ikke kan viskes ut. Ved tillatelsens utløp skal kopi av kjøreseddel sendes til nasjonalparkstyret.

For øvrig gjelder vilkårene satt i delegert vedtak 12.02.2025.

Vedtaket er fattet etter verneforskriften § 3 punkt 6.3 femte strekpunkt og naturmangfoldloven § 48 første ledd første alternativ og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Stabbursdalen grunneierforening v/ Kjell Birkely søkte 07.01.2025 om tillatelse til bruk av snøskuter, helikopter/fly og ATV i perioden 14.02.2025 til 15.09.2025 til Fossehytta ved Stabbursfossen i Stabbursdalen nasjonalpark. Formålet var frakt av materiell i forbindelse med

vedlikehold av laksetrappa ved Stabbursfossen. Det ble søkt om 6 turer med snøskuter og 3 turer med ATV.

Den 12.02.2025 ga nasjonalparkforvalter etter delegert myndighet Stabbursdalen grunneierforening tillatelse til bruk av snøskuter og ATV for frakt av materiell og utstyr i forbindelse med vedlikehold av laksetrappa og vakthytta. Vedtaket ble hjemlet i verneforskriften § 3 punkt 6.3 og naturmangfoldloven § 48 første ledd. Grunneierforeningen fikk tillatelse til 3 turer med ATV i perioden 01.07. - 30.09.2025 og 6 turer med snøskuter i perioden 13.02.2025-04.05.2025. Søknad om bruk av helikopter og flytting av nedfalt furutre ble behandlet som separerte søknader.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre vedtok 12.03.2025 å omgjøre tillatelsen med hjemmel i forvaltningslovens § 35 a). Styret ga en ny tillatelse i samsvar en ny forvaltningspraksis som ble vedtatt i samme møte.

Den nye praksisen åpner for en dobling av antall turer med snøskutere, noe som innebærer inntil 6 turer til gammer og inntil 12 turer til hytter/fritidsboliger pr. år. Videre skal 3 kjøretøy i følge kunne telle som én tur dersom det sannsynliggjøres behov for ekstra kjøretøy på snødekt mark. Slede skal være tillatt.

Det ble også vedtatt at kravet til kjørebok/kjoreseddel skal avvikles så lenge tillatelsen medbringes under kjøring. Dette for å forenkle forvaltningen, harmonisere regelverket med kommunen og være mer brukervennlig. Styret mente at kontroll med gitte tillatelser kan gjennomføres på andre måter, for eksempel ved digital bekreftelse.

Styret vedtok å åpne for 4-årige tillatelser.

I henhold til den nye vedtatte praksisen ga nasjonalparkstyret dermed Stabbursdalen grunneierforeningen en ny tillatelse til å kjøre i Stabbursdalen nasjonalpark med inntil 12 turer med snøskuter i perioden 1. januar til 4. mai i en 4-års periode. Det opplyses at 3 kjøretøy i følge vil kunne telle som én tur dersom det sannsynliggjøres behov og kravet om føring av kjørebok ble sløyfet.

Klagers argumenter

Statsforvalteren i Troms og Finnmark påklagde nasjonalparkstyret sitt vedtak 07.04.2025.

Statsforvalteren viste til at en tillatelse på inntil 12 turer er vesentlig flere turer enn eksisterende praksis for denne typen kjøring både i dette og andre verneområder. Det er dessuten dobbelt så mange turer som det ble søkt om.

Det manglende kravet om føring av kjørebok vil ifølge Statsforvalteren vanskeliggjøre muligheten til å føre kontroll, som igjen vil kunne medføre ubegrenset kjøring.

Statsforvalteren anførte videre at det ikke er i samsvar med verneområdeforvaltningen fortolkning ellers at inntil 3 skutere i følge skal kunne telle som 1 tur ved synliggjøring av behov.

Avslutningsvis mente Statsforvalteren at styrets vedtak er mangelfullt begrunnet og at vedtaket derfor er ugyldig. Det ble annet blant vist til den manglende vurderingen av miljørettsprinsippene, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12.

Nasjonalparkstyrets merknader

Styret mente området har et særegent klima som gjør at hytter og gammer kan benyttes hele vinterhalvåret. Det hevdes at motorferdselen er en integrert del av friluftslivskulturen i Finnmark, og at motorferdsel til dette formålet ønskes ivaretatt i regelverket på samme måte som den er det for reindrifta.

En øvre ramme på 12 turer vil ifølge styret skape forutsigbarhet og likebehandling. Styret opplyste at de ønsker å jobbe for at forvaltningsplanen skal ha en øvre ramme på 16 turer, noe som tidligere er avvist av Miljødirektoratet.

Videre ble det anført at 3 snøskutere i følge vil kunne være samfunnsøkonomisk fordelaktig, bidra til å ivareta miljøet og ikke øke omfanget av motorferdselen. Når det gjaldt det manglende krav om kjørebok så viste styret til Porsanger kommunes erfaringer som er at kravet har liten kontrollfunksjon og er lite formålstjenlig. Styret mente regelverkene burde samkjøres for bedre å kunne ivareta brukerne.

Styret opplyste at de i sine vurderinger har lagt vekt på tradisjonell og generell, vitenskapelig kunnskap jf. naturmangfoldloven § 8. Styret mente at lavfrekvent og hensynsfull motorferdsel på snø i områder som ikke er spesielt sårbare, har begrenset innvirkning på naturverdiene, jf. naturmangfoldloven § 8 og viste til at den aktuelle motorferdselen skal finne sted på faste traseer som allerede er i bruk. 16 turer per sesong anses som moderat og er ifølge fagmiljøene forsvarlig. Styret viste også til langvarig bruk av området og erfaringer fra både lokal og samisk utmarksbruk hvor brukerne tilpasser seg vær- og føreforhold.

Videre ble det opplyst at det som føre-var tiltak vil bli presisert overfor tiltakshavere at motorferdselen bare skal finne sted på snø/isdekt mark og være så skånsom som mulig for å unngå forstyrrelse av reindrift, fugleliv (spesielt rovfugl).

Styret la til grunn at den aktuelle motorferdselen ikke representerer en betydelig økning i den samlede belastningen på økosystemet da det ikke skal kjøres i sårbare perioder eller områder. Faren for presedens ble ansett som liten siden nye hytter og gammer ikke tillates i nasjonalparken.

Så lenge motorferdselen foregår i tråd med vilkårene satt anså styret ikke behov for andre tiltak for å hindre eller begrense skader, jf. naturmangfoldloven § 11.

Siden moderne snøskutere bråker mindre og gir lavere utslipp enn eldre snøskutere mente styret at den nye dispensasjonspraksisen vil ivareta naturhensyn, lokal brukstradisjon og samfunnsmessige behov som vil gi gode samfunnsmessige resultater, uten å gå på bekostning av verneformålet jf. naturmangfoldloven § 12.

Nasjonalparkstyret tok ikke klagen til følge og opprettholdt sitt vedtak i strid med forvalters tilrådning. Saken ble sendt til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse 13.05.2025.

Miljødirektoratet sine vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Kunnskap om verneverdiene og effekten av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8 har vi hentet fra Naturbase, Artskart, Rovbase og NINA-rapport 187 – Effekter av motorferdsel i utmark på natur, folk og samfunn.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Stabbursdalen nasjonalpark ble vernet ved kgl.res 20. desember 2002 og forskrift om verneplan for Stabbursdalen vedlegg 1, vern av Stabbursdalen nasjonalpark/Rávttošvuomi Álbmotmeahcci, Porsanger og Kvalsund kommuner, Finnmark ble vedtatt (verneforskriften).

Formålet med vernet er ifølge verneforskriften § 2 å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gåisåene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnet innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Motorferdsel er som utgangspunkt forbudt i nasjonalparken, jf. § 3 pkt. 6.1. Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid gi tillatelse til bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter, jf. verneforskriften § 3 pkt. 6.3 femte strekpunkt.

Konkret vurdering

Ifølge forvaltningsloven § 35 første ledd, bokstav a) kan et forvaltningsorgan omgjøre sitt eget vedtak uten at det er påklaget, dersom endringen ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser. Siden Stabbursdalen grunneierforening fikk innvilget flere turer over flere år enn det som det tidligere var gitt tillatelse til, er omgjøringsvedtaket til gunst for grunneierforeningen og vilkårene for å omgjøre er oppfylt.

Verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark åpner for at det kan gis dispensasjon til bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter, jf. § 3 pkt. 6.3 femte strekpunkt. Verneforskriften angir ikke i hvilket omfang det kan gis motorferdsel etter denne bestemmelsen. Ifølge forarbeidene (foredraget til kgl.res side 18) er det *"en målsetting å holde motorferdselen innenfor nasjonalparken på et lavest mulig nivå. Motorisert framkomstmiddel skal bare benyttes når transporten er nødvendig. Ved vurdering av om hva som er nødvendig må ulempene med motorferdsel veies opp mot det enkelte transportbehovet."*

Statsforvalteren hevder i klagen at styrets vedtak var for dårlig begrunnet og viste til at det blant annet manglet en vurdering av miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Ifølge forvaltningslovens § 24 skal enkeltvedtak begrunnes, og begrunnelsen skal gis samtidig med at vedtaket treffes. Nærmere krav til begrunnelsen fremgår av forvaltningsloven § 25 hvor det blant annet heter at begrunnelsen skal vise til reglene, de faktiske forhold og det skjønnet vedtaket bygger på. Kravene til begrunnelsen i denne bestemmelsen er ansett å være minimumskrav, omfanget må tilpasses sakens natur og hvor inngripende vedtaket er for den enkelte part. Hvis forvaltningslovens regler ikke følges når enkeltvedtak forberedes og fattes, er det en saksbehandlingsfeil. Slike feil kan føre til at enkeltvedtak blir ugyldige, jf. forvaltningslovens § 41.

Styret viste i sitt vedtak til de endringer de hadde vedtatt i forvaltningspraksis og at tillatelsen i foreliggende tilfelle skulle være i samsvar med denne endringen. Det fremgår ikke av styrets vedtak om de har foretatt en konkret vurdering av søknaden fra grunneierforeningen. Selv om det foreligger en etablert forvaltningspraksis og/eller en retningslinje i vedtatt forvaltningsplan, må nasjonalparkstyret likevel foreta en individuell vurdering av hver søknad, blant annet for å avgjøre om motorferdselen er å anse som nødvendig i det enkelte tilfelle. Det fremgår ikke av styrets avgjørelse om dette er vurdert. Behovet for og omfanget av transport ved bygge- og vedlikeholdsarbeid vil variere avhengig av hva som skal utføres og hvilke materialer som skal transporteres.

I forbindelse med den forberedende klagebehandlingen ga styret en mer utfyllende begrunnelse, blant annet av miljørettsprinsippene. Det fremgår imidlertid heller ikke her hvordan styret har vurdert den konkrete søknaden og hva de har vektlagt i sin behandling av denne. Vi er derfor usikre på om styret har foretatt de nødvendige vurderingene av behovet for motorferdsel, begrunnelsen er så mangelfull at det er vanskelig å vurdere om avgjørelsen lider av noen innholdsmessige feil. Deler av begrunnelsen er også etterfølgende, noe som ikke er i samsvar med forvaltningslovens regler, jf. forvaltningslovens § 24. Vi er derfor enige med Statsforvalteren i at vedtaket er ugyldig da vi ikke kan utelukke at den mangelfulle saksbehandlingen kan ha virket inn på vedtakets innhold, jf. forvaltningsloven § 41.

Stabbursdalen grunneierforening har søkt om tillatelse til 6 turer med snøskuter med slede for frakt av utstyr og materiell til Fossehytta. Materialene skal benyttes til vedlikehold av laksetrappa ved Stabbursfossen. Ifølge søknaden skal det transporteres materialer, sement, sandsekker og forskalingsmaterialer. I tillegg skal det hentes ned teller for oppgraderinger som skal fraktes tilbake igjen. Det meste av det transporterte utstyret kan lagres i hytta gjennom vinteren.

Miljødirektoratet finner det godtgjort at materialet som skal fraktes er av et slikt omfang og tyngde at det er nødvendig med motorisert transport. Inntil 6 turer anser vi som rimelig i foreliggende tilfelle. Dispensasjon omfatter ikke persontransport, adgangen til å la personer sitte på gjelder bare dersom dette ikke medfører behov for ytterligere transport. Transport på frossen og snødekt mark er mest skånsomt for underlaget og så mye som mulig bør transporteres på denne måten, jf. naturmangfoldloven § 12. Når det gjelder behov for en flerårig tillatelse eller ytterligere antall turer utover det omsøkte, finner vi ikke at sannsynliggjort eller dokumentert at det er behov for dette. De potensielle skadene og ulempene motorferdselen har for dyrelivet gjør at motorferdselen skal begrenses til et minimum og uansett ikke til mer enn det som er omsøkt. Vi legger derfor til grunn at verneforskriftens vilkår om at motorferdselen må være nødvendig, ikke er oppfylt for turer utover det omsøkte.

Miljødirektoratet endrer på denne bakgrunn Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak. Stabbursdalen grunneierforening gis tillatelse til bruk av snøskuter for frakt av vedlikeholdsmateriell og teller til laksetrapp og vakthytte ved Fossekulpen i Stabbursdalen nasjonalpark. Tillatelsen gjelder for inntil 6 turer i perioden 13.02.2025 – 04.05.2025.

Når det gjelder hva som skal regnes som én tur vises det til forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)) hvor det står følgende under omtale av naturmangfoldloven § 48 første ledd, andre alternativ (sikkerhetshensyn side 425): *"Generelt sett gir den ikke grunnlag for å åpne for bruk av to snøscootere når det gis tillatelse til bruk av snøscooter (såkalt følgescooter)".* Siden lovforarbeidene ikke åpner for bruk av to snøskutere i sikkerhetsøyemed, er det liten grunn til å anta at det skal kunne åpnes for det i andre, kanskje mindre tungtveiende tilfeller. Vi legger derfor til grunn at bruk av én snøskuter teller som én tur, to snøskutere teller som to turer osv. Det er uten betydning om snøskuterne er i følge eller ikke.

Miljødirektoratet er enig med Statsforvalteren i at det er viktig at det kan føres kontroll med de dispensasjoner som gis. Styrets manglende kravet om føring av kjørebok, kan vanskeliggjøre mulighetene for å føre kontroll, noe som igjen kan medføre ubegrenset kjøring. Kjøreseddel utstedt av nasjonalparkstyret skal derfor fylles ut med kulepenn/tusj som ikke kan viskes ut i forkant av hver tur. Ved tillatelsens utløp skal kopi av kjøreseddel sendes nasjonalparkstyret.

Endret forvaltningspraksis

Verneforskriften gir de juridiske bestemmelsene for et verneområde og angir restriksjonsnivået. Foredraget til kgl.res er en rettskilde som kan klargjøre og tolke rettsreglene i de tilfelle reglene er uklare eller kan tolkes på flere måter. Den til enhver tid eksisterende forvaltningspraksis må være innenfor de rammene som verneforskriften setter. Det er et generelt prinsipp i verneområdeforvaltning at motorferdselen innenfor verneområdene skal holdes på et lavest mulig nivå og dette blir også presisert i foredraget til kongelig resolusjon.

Nasjonalparkstyret hevder at en tillatelse til 12 turer og forvaltningspraksis på 16 turer på snødekt mark er forsvarlig og ikke vil påvirke natur- og verneverdier i området. Miljødirektoratet legger til grunn at selv om motorferdsel med snøskuter på frossen og godt snødekt mark i liten grad vil kunne påvirke vegetasjon i verneområdet, vil den kunne påføre skader på busker og annen lavtvoksende vegetasjon som ikke er dekket av snø dersom det kjøres på denne. Det vises i denne sammenhengen til at ivaretagelse av furuskog er en del av verneformålet for nasjonalparken.

Det er dokumentert at snøskutertrafikk kan påvirke dyrearter gjennom unnvikelse, tiltrekning og tilvenning hos individer. Generelt er det derfor grunn til å begrense omfanget av motorferdsel for å redusere effektene for dyrelivet, og også regulere tidspunktet for kjøring for å unngå forstyrrelser i sårbare perioder. Motorferdsel kan videre ha kumulative effekter av forstyrrelse, og virke sammen med andre faktorer. Et eksempel på dette er støy fra luftfart. Det foreligger imidlertid generelt mangel på kunnskap om effekter av motorferdsel på populasjoner og økosystemer, og særlig samlede effekter. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 og prinsippet om samlet belastning i naturmangfoldloven § 10 taler dermed også for å være restriktiv med å tillate motorferdsel, også på snødekt mark.

Det vises også til målsettingen fra sentrale myndigheter om at verneområdeforvaltningen skal være enhetlig. Dersom det åpnes for en forvaltningspraksis i Stabbursdalen nasjonalpark hvor det gis dispensasjoner for inntil 12 turer med snøskuter for frakt av varer og utstyr til hytter i verneområdet, vil dette kunne skape presedens også for andre verneområder, noe som igjen vil øke den samlede belastningen i verneområdene mye, særlig i områder med mange hytter, jf. naturmangfoldloven § 10. I dag er det så langt vi erfarer vanlig å gi dispensasjon for 5-6 turer til dette formålet i andre verneområder. Det vises for eksempel til forvaltningsplan for Lyngsalpene hvor det heter at det i utgangspunktet kan innvilges inntil 5 turer der formålet er tilsyn, transport av bagasje og utstyr til egen hytte. I tillegg kan det innvilges en dag der formålet med kjøringen er frakting av ved. I forvaltningsplanen for Junkerdalen heter det at det kan bli gitt tillatelse til inntil 6 turer på snødekt mark frem til og med 1. mai. Frakt av ved fra parkeringsplass til hytte er inkludert i disse seks turene.

Nasjonalparkstyret hevder at motorferdselen inngår som en del av utøvelsen av friluftslivet i Finnmark og at derfor på generelt grunnlag bør gis et økt antall turer. Motorferdsel i utmark er som hovedregel forbudt både etter den generelle motorferdselslovgivningen og etter verneforskriftene. Unntaket gjelder for såkalt nyttekjøring, slik kjøring er enten direkte unntatt fra motorferdselsforbudet eller så åpner lovgivningen for at det kan søkes om dispensasjon til dette. Ren personfrakt tillates som den klare hovedregel ikke, det samme gjelder motorferdsel i forbindelse med utøvelse av friluftsliv. Unntak fra dette finnes, for eksempel har mange kommuner etablert snøskuterløyper hvor rekreasjonskjøring lovlig kan finne sted. Motorferdsel som generell friluftslivsutøvelse gir ikke grunnlag for et utvidet antall turer i verneområdet.

Nasjonalparkstyret hevder at det er et ekstraordinært klima i nasjonalparken som begrunner mange turer. Det vises til lange og snørike vintre, forskjellig fra områder lengre sør. Norge har for tiden 48 nasjonalparker, inkludert 7 på Svalbard og 41 på fastlandet og til havs. Et stort antall av nasjonalparkene ligger i fjell og høyereliggende områder, et flertall av nasjonalparkene har derfor lange og snørike vintersesonger. Klimaet begrunner derfor ikke ekstra turer i dette området.

Miljødirektoratet er enig med nasjonalparkstyret i at forutsigbarhet og likebehandling er viktig i verneområdeforvaltningen og en forvaltningsplan er derfor et viktig og nyttig redskap. Forvaltningsplanen skal gi retningslinjer og «kjøreregler» for et verneområde for å sikre forutsigbarhet og likebehandling av brukere ved å konkretisere verneforskriftene og tydeliggjør hva som er tillatt, hva som er restriksjoner og hva som krever dispensasjon. Den fungerer som et praktisk verktøy for forvaltningsmyndigheten og gir informasjon til grunneiere, kommuner og frivillige organisasjoner om hvordan verneformålet skal ivaretas. Miljødirektoratet oppfordrer Stabbursdalen nasjonalparkstyre om å utarbeide utkast til forvaltningsplan som er innenfor de rammer som verneforskriften setter og i samsvar med nasjonale føringer.

Styret mener motorferdselregelverket og verneforskriftens motorferdselsbestemmelser burde samkjøres for bedre å kunne ivareta brukerne. Verneforskriftene har vanligvis strengere bestemmelser enn det generelle motorferdselregelverket for bedre å kunne for å bevare biologisk mangfold, ivareta økosystemtjenester som ren luft og vann, beskytte sårbare landskap og arter, og sikre fremtidige generasjoners tilgang til natur og rekreasjon. Det er ikke forvaltningsmyndighetens oppgave å harmonisere regelverkene.

Vi minner for øvrig om at Miljødirektoratet som overordnet forvaltningsorgan har rett til å gi bindende instruks og retningslinjer til Stabbursdalen nasjonalparkstyre som underordnet organ om hvordan saker skal saksbehandles, tolkninger av lover og utøvelse av skjønn. Miljødirektoratet forventer at nasjonalparkstyret tar vår avgjørelse i denne sak til etterretning.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Terje Qvam
seksjonsleder

Kopi til:

Stabbursdalen nasjonalparkstyre

Postboks 700

9815

VADSØ

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 VADSØ

Trondheim, 06.11.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/11366

Saksbehandler:
Marit Doseth

Vedtak i klagesak om motorferdsel med snøskuter til hytte i Stabbursdalen nasjonalpark

Vi viser til klage på Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak 25.03.2025. Klagesaken ble oversendt fra Stabbursdalen nasjonalparkstyre 13.05.2025

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder i det vesentlige Stabbursdalen nasjonalparkstyre sitt vedtak datert 25.03.2025, men antall benyttede snøskutere skal likevel være likt antall turer, slik at 3 snøskutere i følge skal telle som 3 turer.

Det settes også vilkår om at kjøreseddel utstedt av forvaltningsmyndigheten skal fylles ut i forkant av hver tur. Det skal benyttes kulepenn, tusj eller liknende som ikke kan viskes ut. Ved tillatelsens utløp skal kopi av kjøreseddel sendes nasjonalparkstyret.

Vedtaket er fattet etter verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark § 3 pkt. 6.1 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Engbret Kopseng søkte den 04.02.2025 om tillatelse til bruk av snøskuter for transport av ved og utstyr til sin hytte på Klinka i Stabbursdalen nasjonalpark. Det søkes om 6 turer i en 5-årsperiode.

Nasjonalparkforvalter fattet ved delegert myndighet vedtak 25. mars 2025 hvor det ble gitt tillatelse til 6 turer med snøskuter til Engbret Kopseng og Ann-Britt Birkeli i perioden 1. januar til 4. mai for transport av materiale, utstyr og bagasje til hytte på Klinka i Stabbursdalen nasjonalpark etter verneforskriften § 3 punkt 6.3 femte avsnitt. Tillatelse ble gjort gjeldende for 4-års periode og det ble satt flere vilkår. Det ble blant annet vedtatt at dersom behov kan sannsynliggjøres, kan inntil 3 snøskutere kjøre i følge og telles som én tur.

Klagers argumenter

Statsforvalteren påklagde nasjonalparkstyret sitt vedtak 11.04.2025.

Statsforvalter hevdet at det ikke kan gjøres gjeldende at inntil 3 snøskutere i følge kan telles som én tur. Det ble vist til at det i forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot. Prop. 52 (2008-2009) – Om lov om forvaltning av naturens mangfold, s. 425) som hovedregel ikke åpner for bruk av to snøskutere (følgeskutere) av sikkerhetshensyn. Statsforvalteren mente at bruk av 3 snøskutere skal telles som 3 turer.

Det manglende kravet om kjørebok ble også påklagd. Statsforvalteren viste til viktigheten av at kjøringen kan kontrolleres. Dersom dette ikke er tilfelle vil resultatet kunne bli ubegrenset kjøring i nasjonalparken.

Avslutningsvis mente Statsforvalteren at vedtaket var for dårlig begrunnet og viste til at styret ikke hadde foretatt en vurdering av miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Nasjonalparkstyrets merknader

Nasjonalparkstyret behandlet klagen i møte 07.05.2025.

Styret mente at inntil 3 snøskutere i følge vil ivareta praktiske hensyn, transportbehov og redusere det totale antall kjøring ved at flere vil kunne samordne sin kjøring som vil bidra til en miljømessig og samfunnsøkonomisk effektivisering av motorferdselen. Når det gjaldt Ot.prp. nr. 52 (2008-2009), så viste styret til at denne uttalelsen omhandler kjøring i sikkerhetsøyemed og ikke utelukker styrets fortolkning siden dette er en annen type kjøring. Hva som er å anse som én tur mente styret lå innenfor deres/forvaltningens skjønnsrom.

Når det gjaldt det manglende kravet om å føre kjørebok, så viste styret til erfaringene fra Porsanger kommune som ikke stiller vilkår om bruk av kjørebok. Kommunens erfaringer er at kjørebok har liten faktisk kontrollfunksjon, er lite formålstjenlig og er byrdefullt for brukerne. Styret viste også til at rådgivende utvalg har uttrykt et sterkt ønske om at dette kravet fjernes. Styret ønsker å harmonisere deres praksis med kommunal praksis.

Styret foretok også en vurdering av miljørettsprinsippene. Det opplyses at styret har lagt vekt på tradisjonell og generell, vitenskapelig kunnskap jf. naturmangfoldloven § 8. Det hevdes at lavfrekvent og hensynsfull motorferdsel på snø i områder som ikke er spesielt sårbare, har begrenset innvirkning på naturverdiene, jf. naturmangfoldloven § 8 og den aktuelle motorferdselen skal finne sted på faste traseer som allerede er i bruk. 16 turer per sesong anser styret som moderat og ifølge fagmiljøene forsvarlig og det er dette antall turer ønsker som retningslinje i forvaltningsplanen. Styret viste også til langvarig bruk av området og erfaringer fra både lokal og samisk utmarksbruk hvor brukerne tilpasser seg vær- og føreforhold.

Styret opplyser at de som føre-var tiltak vil presisere overfor tiltakshavere at motorferdselen bare skal finne sted på snø/isdekt mark og være så skånsom som mulig for å unngå forstyrrelse av reindrift, fugleliv (spesielt rovfugl).

Styret mente at den aktuelle motorferdselen ikke representerer en betydelig økning i den samlede belastningen på økosystemet da det ikke skal kjøres i sårbare perioder eller områder. Faren for presedens anses som liten siden nye hytter og gammer ikke tillates i nasjonalparken.

Behov for tiltak for å hindre eller begrense skader, jf. naturmangfoldloven § 11, mente styret ikke forelå så lenge motorferdselen foregår i tråd med vilkårene styret har satt.

Naturhensyn, lokal brukstradisjon og samfunnsmessige behov vil gi gode samfunnsmessige resultater i den nye dispensasjonspraksisen uten å gå på bekostning av verneformålet jf. naturmangfoldloven § 12. Det vises til at moderne snøskutere bråker mindre og gir lavere utslipp enn eldre snøskutere.

Stabbursdalen nasjonalparkstyre tok ikke klagen til følge og opprettholdt sitt vedtak i strid med forvalters tilrådning.

Saken ble sendt til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse 13.05.2025.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Kunnskap om verneverdiene og effekten av påvirkning jf. naturmangfoldloven § 8 har vi hentet fra Naturbase, Artskart, Rovbase og NINA-rapport 187 – Effekter av motorferdsel i utmark på natur, folk og samfunn.

Reglene som gjelder for dette verneområdet

Stabbursdalen nasjonalpark ble vernet ved kgl.res 20. desember 2002 og forskrift om verneplan for Stabbursdalen vedlegg 1, vern av Stabbursdalen nasjonalpark/Rávttosvuomi Álbmotmeahcci, Porsanger og Kvalsund kommuner, Finnmark ble vedtatt (verneforskriften).

Formålet med vernet er ifølge verneforskriften § 2 å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gåisåene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner.

Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift, naturopplevelse og utøvelse av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Motorferdsel er som utgangspunkt forbudt i nasjonalparken, jf. § 3 pkt. 6.1.

Forvaltningsmyndigheten kan imidlertid gi tillatelse til bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter, jf. verneforskriften § 3 pkt. 6.3 femte strekpunkt.

Konkret vurdering

Verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark åpner for at det kan gis dispensasjon til bruk av beltekjøretøy på vinterføre i forbindelse med nødvendig transport til og fra lovlig oppførte private hytter, jf. § 3 pkt. 6.3 femte strekpunkt. Forskriften angir ikke i hvilket omfang motorferdsel skal kunne tillates etter denne bestemmelsen. Ifølge forarbeidene (foredraget til kgl.res side 18) er det *"en målsetting å holde motorferdselen innenfor nasjonalparken på et lavest mulig nivå. Motorisert framkomstmiddel skal bare benyttes når transporten er nødvendig. Ved vurdering av om hva som er nødvendig må ulempene med motorferdsel veies opp mot det enkelte transportbehovet."*

Statsforvalteren påklagde styrets beslutning om at inntil 3 snøskutere i følge skal kunne telles som én tur. Miljødirektoratet er enig med Statsforvalteren i dette og legger til grunn at bruk av én snøskuter teller som én tur og at bruk av to snøskutere teller som to turer osv. Det er i denne sammenheng uten betydning om snøskuterne er i følge eller ikke, antall skutere teller som antall turer. Dette er i samsvar med verneområdeforvaltningen for øvrig og harmonerer også med målsettingen om at motorferdselen i verneområdene skal holdes på lavest mulig nivå. Det vises også til forarbeidene til naturmangfoldloven (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) som under omtalen av naturmangfoldloven § 48 første ledd, andre alternativ (sikkerhetshensyn side 425) sier: *"Generelt sett gir den ikke grunnlag for å åpne for bruk av to snøscootere når det gis tillatelse til bruk av snøscooter (såkalt følgescooter).* Siden lovforarbeidene ikke åpner for bruk av to snøskutere i sikkerhetsøyemed, er det liten grunn til å anta at det skal kunne åpnes for det i andre, kanskje mindre tungtveiende tilfeller. Vi legger derfor til grunn at bruk av én snøskuter teller som én tur, to snøskutere teller som to turer osv. Det er uten betydning om snøskuterne er i følge eller ikke.

Statsforvalteren hevdet videre at det manglende kravet om føring av kjørebok gjør det umulig å kontrollere om vilkåret om antall turer blir overholdt, som igjen kan medføre ubegrenset kjøring i nasjonalparken. Miljødirektoratet mener det er viktig at det kan føres kontroll med at dispensasjoner blir overholdt for på denne måten å begrense omfanget av kjøring i verneområdene. Kravet om at det skal føres kjørebok gir en kontrollmulighet og vi er derfor enige med Statsforvalteren om at det derfor bør settes som vilkår i dispensasjoner.

Statsforvalteren hevdet i klagen at styrets vedtak var for dårlig begrunnet og viste til at det blant annet manglet en vurdering av miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12.

Ifølge forvaltningslovens § 24 skal enkeltvedtak begrunnes, og begrunnelsen skal gis samtidig med at vedtaket treffes. Nærmere krav til begrunnelsen fremgår av forvaltningsloven § 25 hvor det blant annet heter at begrunnelsen skal vise til reglene, de faktiske forhold og det skjønnet vedtaket bygger på. Kravene til begrunnelsen i denne bestemmelsen er ansett å være minimumskrav, omfanget må tilpasses sakens natur og hvor inngripende vedtaket er for den enkelte part. Hvis forvaltningslovens regler ikke følges når enkeltvedtak forberedes og fattes, er det en saksbehandlingsfeil. Slike feil kan føre til at enkeltvedtak blir ugyldige, jf. forvaltningslovens § 41.

Det er vedtaket som nasjonalparkforvalteren fattet etter delegert myndighet som Statsforvalteren har påklagd i foreliggende tilfelle. Av nasjonalparkforvalterens innstilling fremgår det at miljørettsprinsippene og den konkrete søknaden ble vurdert, jf. naturmangfoldloven § 7. Vi er derfor ikke enige med Statsforvalteren i at begrunnelsen er mangelfull på grunn av manglende

vurdering av miljørettsprinsippene. Styret har imidlertid utarbeidet en generell og etterfølgende vurdering av miljørettsprinsippene i forbindelse med den forberedende klagebehandlingen. Denne begrunnelsen er ikke i samsvar med forvaltningslovens regler fordi den er etterfølgende, jf. forvaltningsloven § 24 og fordi den mangler konkrete vurderinger, jf. forvaltningsloven § 25. Vi mener likevel at vedtaket ikke lider av noen saksbehandlingsfeil som har virket bestemmende for vedtakets innhold, siden den konkrete vurderingen og vurderingene av prinsippene fremgår av nasjonalparkforvalterens innstilling, jf. forvaltningslovens jf. §§ 24 og 25 jf. § 41.

Når det gjelder det manglende kravet om å føre kjørebok, kan dette vanskeliggjøre mulighetene for å føre kontroll. Dette kan føre til ubegrenset kjøring. Forvaltningen skal derfor sette vilkår i motorferdselsdispensasjonene som gjør det mulig å føre kontroll med at kjøring i nasjonalparken er lovlig. Vi er derfor enige med Statsforvalteren i at det skal stilles krav om føring av kjørebok.

Miljødirektoratet stadfester på denne bakgrunn i hovedsak nasjonalparkstyrets vedtak, men endrer vedtaket slik at 3 snøskutere i følge skal telle som 3 turer. Vi stiller også krav om at det skal føres kjørebok.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Terje Qvam
seksjonsleder

Marit Doseth
seniorrådgiver

Kopi til:

STABBURSDALEN
NASJONALPARKSTYRE
Engbret Kopseng

c/o Statsforvalteren i Troms og Finmark
Postboks 700
Annbritt Birkeli, C/O Vestre Porsangerveien
1442, 9710 Indre Billefjord, Seljeveien 4

9800 VADSØ
9700 LAKSELV